DE EENE WEG

DOOR
Z. VERSTIJNEN.

De kleine, stille kamer lag rustig in 't gele licht van de lamp en slechts af en toe drongen, vaag, de geluiden van de straat even door, om dadelijk weer te versterven in de stilte die erna kwam. Het blonde kopje, dat goud werd door het zacht glijdende licht even gebogen, de smalle hand nerveus spelend met de bladen van het boek, las ze vlug heenvliegend over den kleinen druk, dan telkens vergat ze weer half wat ze gelezen had, en begon maar weer boven aan de bladzij.

Ze keek even op het kleine horloge in haar armband. Vijf voor half acht. Ze stond op, lei het boek op het stoeltje, ging langzaam naar de theetafel, en begon de kopjes uit te zetten.

Ze glimlachte even stil, om haar zacht gebaren, dat vreemd deed, in de gezellige kamer, en ze voelde zich, als naast zichzelf, stil beschouwend haar eigen rustig bewegen.

Ze glimlachte mat. Zoo was het elken avond geweest — zoo wist ze, dat het morgenavond zijn zou en elken dag weer opnieuw. En dan, straks, om acht uur, zou de bel gaan, en dan, — o nee, ze zou niet vliegen naar de voordeur, ze zou kalm, — ze moest immers altijd kalm zijn, had hij gezegd — kalm zou ze dan afwachten, tot de deur open ging, en hij binnenkwam, bedaard als altijd, als elken avond de heele kamer rust gevend opeens, door z'n kalme stem en z'n rustig bewegen. Dan kwam hij op haar toe, en terwijl hij haar gezichtje tusschen z'n handen nam, kuste hij haar even. —

Vanavond zou hij wat later komen. Ze stond even stil, met gebogen kopje, voor 't open haardje, en ging toen op den grond ervoor zitten, en keek met een peinzend gezichtje in de vlammen. Ze leek nog erg jong, zooals ze daar zat, het gouden kopje even gebogen, het profieltje, met de week ronde kin nog kinderlijker dan anders, nu ze met een moe gebaar, de kleine lokjes van haar voorhoofd terugstreek.

Vandaag was Maisie bij haar geweest, en hadden ze gepraat — uren lang, zooals ze vroeger in hun bakvisschentijd zoo dikwijls deden. Uren lang praten, opgewonden als ze toen waren over dingen, die hen in dien tijd het belangrijkst leken. En toch, altijd, was Maisie haar vriendin gebleven, en ook na Elze's huwelijk was ze blijven komen, en ook nà den dood van Bob, en juist nù, nu de wereld wist, en praatte van Elze's engagement met Berto, — nu was ze een maand niet geweest, had niet gelukgewenscht, en niets van zich laten hooren. En ineens — vanmiddag, stond ze op de stoep, en toen was ze weer binnengekomen, op haar eigen besliste manier, en spontaan was ze op Elze toegekomen, en had bei haar handen gegrepen. 't Was of ze nòg hoorde, die hooge, opgewonden stem:

„O Elze! hoe kùn je! hoe kùn je 't doen!!"

En toen hadden ze weer naast elkaar gezeten op de bank, hun handen in elkaar, — en ze hadden gepraat weer samen. 't Was alsof er zòoveel gebeurd was, dat ze moest zeggen. Misschien wàs dat ook wel zoo. — Ze had Maisie probeeren te vertellen. — Maar 't had niet veel gegeven. Maisie was weggegaan, en ze waren niet verder gekomen.

Stil, zat ze na te denken, over de dingen van vroeger. Toen ze 19 was trouwde ze. Bob was 22 toen en als ze er aan dacht, aan dien tijd, dan zag ze weer, wat een jònge, jònge kinderen ze waren. Twee blije, zorglooze kinderen, die het leven inrenden, hand aan hand, zonder zich ergens om te bekommeren, zonder iets te weten, — alleen maar, heèl zeker en vast, dat ze elkaar liefhadden. En dat was immers àlles! Ze hadden ook nooit veel gepraat over het leven, over levensvraagstukken. Ze hadden er geen tijd voor. Ze leefden, en hadden lief, en dat was al zoo veel, zoo veel, dat ze anders nergens over konden denken. O ja, wat wàren ze kinderen, allebei, maar wat wàs het mooi!

En toen — een half jaar na hun huwelijk, was Bob gestorven, — hèel plotseling, en ze was alleèn gebleven, in het kleine, zonnige huisje, waar ze hun kort geluk gehad hadden. En in 't eerst, toen het vreeselijke, in al z'n grootheid, tot haar doordrong, dacht ze dat ze gek zou worden van ellende. — Haar jongen, haar lèven weg! Dan was àlles immers weg, alles! En na de eerste vlijmende pijn, en de felle wanhoopsvlagen, had ze geleefd, vier stille eenzame jaren in het kleine huisje, en ze had een eenzaamheid leeonbeduidend lijkend ook, omdat dat immers het eenige was, wat het leven nog waard maakte geleefd te worden, — de herinnering.

Vier jaar was ze zoo geweest.

Toen was Berto gekomen. — Als 'n oudere vriend van Bob's broer, had ze hem leeren kennen. Berto was 36, en het scheen haar, alsof hij alles wist altijd, — alsof hij, met z'n heldere oogen, de dingen altijd dadelijk zuiver en duidelijk zag, zooals ze waren, en alsof hij maar behoefde te praten, om haar alles te doen weten waar ze over tobde. Hij wist haar rustig te maken met z'n kalme stem, — en z'n grootere levenskennis, van veel ouderen man, met veel meer ervaring, maakte, dat ze met veel eerbied naar hem opzag, en hem raad vroeg in veel van haar kleine moeilijkheden.

LATE-WINTERSTEMMING.

En altijd met z'n rustige stem van wèten, had hij haar weifelingen verjaagd, en haar gesteund, waar ze wankelde.

En toen, — op een heel mooien herfstdag, toen ze zich eenzamer en hulploozer voelde dan ooit, was hij weer gekomen, op een middag, en toen hij zag, hoe week en moe ze was — had hij gevraagd wat er was —, en toen ze in snikken was uitgebarsten, niet kùnnende vertellen haar tè groote eenzaamheid, had hij begrepen, en hij had haar tegen zich aangehouden, en als een kind tegen zich uit laten huilen, — en toen gevraagd — zacht, doch op z'n eigen, stellige manier zoodat het als een raad klonk: „Laat mij je helpen kindje. Geef mij het recht je te blijven helpen, — je heele leven, in alle moeilijke dagen. Laàt me je mogen helpen."

En ze had geleund, tegen z'n schouder, en het was zoo'n wonderlijk veilig gevoel ertegen te kunnen leunen, en haar groote leed uit te snikken. En ze had gedaan, wat ze vroeger onmògelijk zou hebben geacht, en waar ze vroeger met afschuw over had gesproken en ze in anderen veracht en veroordeeld had.

Ze had hem beloofd z'n vrouw te worden.

„Hèb dan geduld met me Berto, en help me, ik ben zoo alleèn geweest!" Het klonk bijna als een verontschuldiging, een zwak verdedigen van haar eigen woorden.

Toen hij weg was, had ze gesnikt, uren in groote ellende, — en had ze hem terug willen roepen, en zeggen, dat 't niet kòn, — dat 't niet kòn immers! Dat ze van Bob was, heel haar leven. Maar, dan had ze voòr zich gezien de heel groote eenzaamheid, van alle jaren die nog komen zouden, en ze had niet den moed en de kracht gehad, hem terug te roepen, om hem te zeggen dat ze alleen wou blijven.

„Zùl je geduld hebben Berto?" dat vroeg ze zoo dikwijls, omdat ze wist, dat ze niet tegen hem kòn zijn nog alsof hij — de eerste geweest was.

En hij had beloofd. „Ik ben geen wilde kwajongen kindje, ik ben een man, — ik hou van je, en ik wil je helpen, en niet het leven nog moeilijker voor je maken." En ze was hem er dankbaar voor geweest, voor die woorden.

Nu was Maisie er geweest, en had haar verweten haar ontrouw aan de idealen van vroeger.

„O, wèet je dan niet meer Elze, hoe je zei, toen je geëngageerd was, — en ook vòor dien tijd, — dat je 't zoo vreeselijk vond, als iemand, die werkelijk had liefgehad, — hertrouwde als de man stierf!"

Ze hoorde nog Maisie's opgewonden stem, en voelde nog de dringende hand op haar arm. Toen was ze in snikken uitgebarsten, en ze had tegen Maisie aangeleund, zich vastklemmend, als zocht ze steun.

„O Maisie, ik weet het wèl nog! O Heer, maar je weet niet hoè alleen ik ben geweest! Het is niet te dragen! Ik kàn het niet! Ik kàn niet meer! Denk je, dat Bob en ik oòit geweten hebben dat het leven moeilijk was? — Ooit er